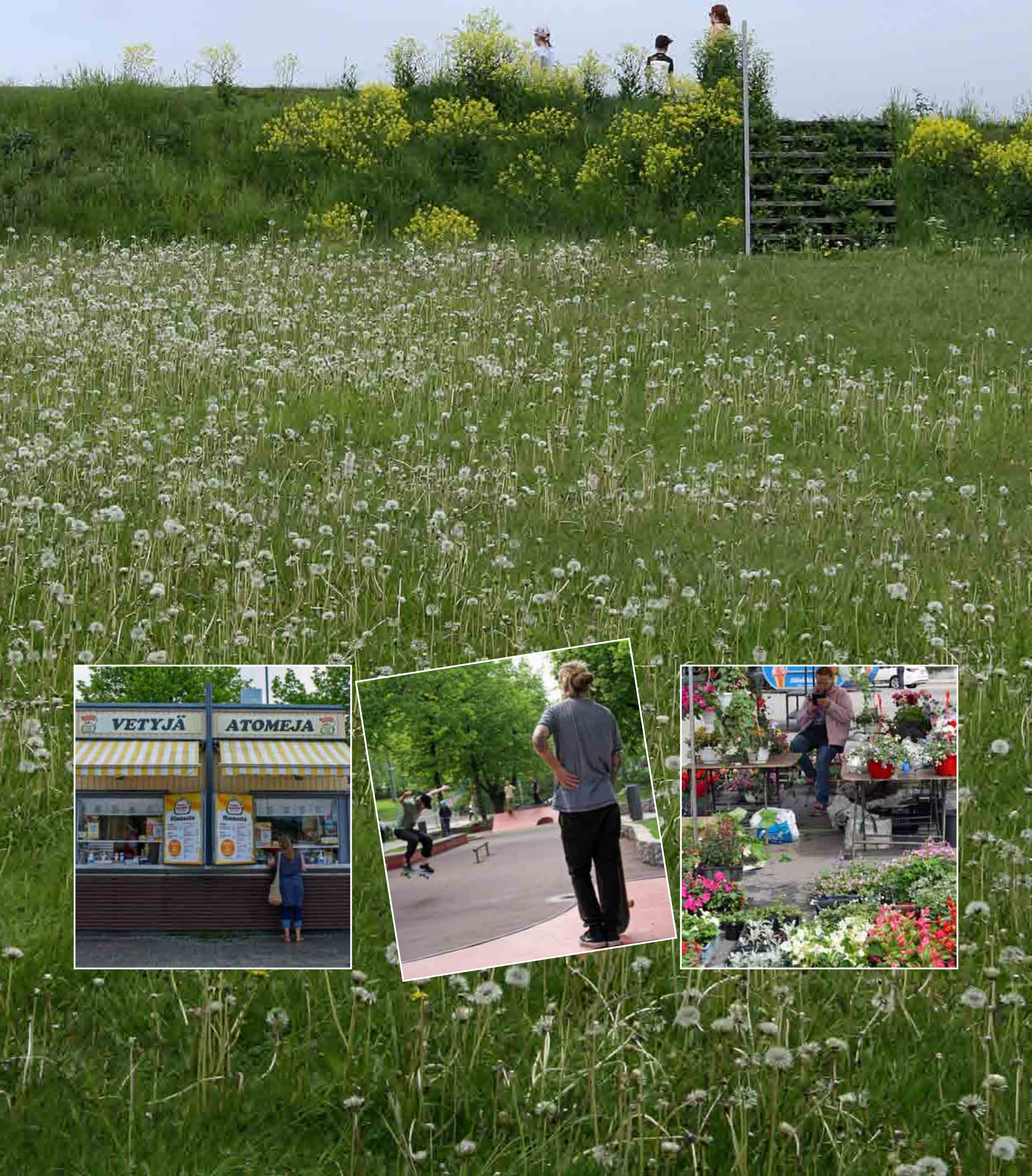
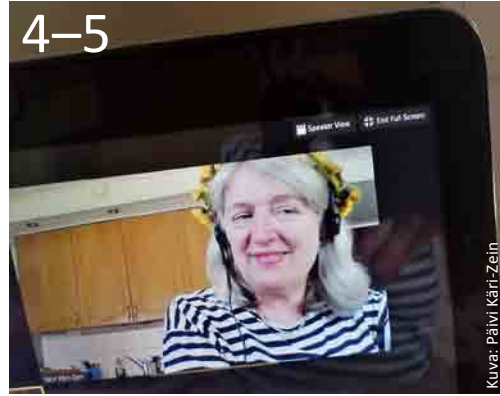


SKOOTTERI ^{2/2020}





Sisällysluettelo

- 3 Pääkirjoitus, Ledare
- 4 Yhdistyksissä yhteisöllisyyttä myös koronan aikana
- 5 Virtuaalikaljat tarjosivat vertaistukea
- 6 Vuorovaikutusvinkkejä verkkoon
- 7 Etäopetuksessakin ollaan läsnä
- 8-9 Etäkäytänteitä Kareliasta
- 9 Koulutuspäivillä ollaan positiivisia
- 10 Opiskelijat stressasivat, mutta pitivät etäopetuksesta
- 11 Aurinkoa yrittäjille kriisin keskellä
- 12-13 Yhteistyö laajentaa kielitarjontaa
- 14 Taitoja tulevaisuuden hahmottamiseen
- 16-17 Tarjolla mäntyjäätelöä ja mustikkaseerumia
- 18-19 Ilmastoahdistuksesta ilmastoylepeyteen
- 20 Mistä oppimateriaalia kestävään kehitykseen
- 21 Seniorien seikkailuja

Etukannen kuvat: Katja Remsu, takakannen kuvat: Leena Närhi

SKOOTTERI

SKO ry:n järjestölehti
Aikakauslehtien Liiton jäsen
www.oaj.fi/sko

Toimisto
Rautatietäisenkatu 6
00520 HELSINKI

Puheenjohtaja
Ulla Kangasniemi
Puh. 040512 4914
ulla.kangasniemi@lapinamk.fi

Taloussihteeri, ilmoitusmyynti
Tuija Koivu-Vajavaara
puh. 0400 901 012
tuija.koivu-vajavaara@outlook.com

Järjestösihteeri
Elisa Ruponen
puh. 040 752 9173
elisa.ruponen@outlook.com

Päätoimittaja
Katja Remsu
puh. 040 515 5807
katja.remsu@lab.fi

Ulkoasu ja taitto
Leena Närhi

Ilmoitushinnat

2/1 s.	1925,-	1/3 s.	660,-
1/1 s.	1265,-	1/5 s.	330,-
1/2 s.	935,-		

Skootteri ilmestyy jatkossa digitaalisena neljä kertaa vuodessa.

nro	materiaali viimeistään	ilmestyy
1	15.2.	maaliskuu 2020
2	15.5.	kesäkuu 2020
3	15.8.	syyskuu 2020
4	15.11.	joulukuu 2020

ISSN 0786-9118

Koronakevään ja sopimusneuvottelujen tiimellyksestä kesään

Koronakevät alkaa olla ohi ja on aika kääntää vaihte kesävapaalle. Puut kantavat jo kauniisti alkukesän heleää vihreää ja luonto valmistautuu täyteen loistoonsa. Onhan tämä ollut melkoisen poikkeuksellista aikaa, korona sai ihan kaiken kääntymään päälle. Opettajat ovat todella ottaneet mielikuvituksestaan kaiken irti kehitellessään erinäisiä opetusratkaisuja ja vaihtoehtoisia virtuaalitoteutuksia. Voi vain ihmetellä, miten paljon olemme joutuneet venymään ja istumaan tuntikausia headsetit päässä palaveeraamassa milloin missäkin etäkokousovelluksessa.

Myönnettäköön – vieläkin harmittaa SKO-päivien peruuntuminen ja kaikki muu toiminta, joka on jouduttu siirtämään syksyyn. Voi vain aavistella, millainen kokousten ja koulutustilaisuuksien suma syksyllä odottaa, siis jos korona vain antaa siihen luvan. Jäsenet ovatkin jo kyselleet syksyn tilaisuuksista ja milloin SKO-päivät seuraavan kerran järjestetään. Tätäkin hallitus pohtii elokuun suunnittelukokouksessaan. Onneksi sentään SKOn omat lomakohteet tulevat taas vuokrattaviksi tauon jälkeen.

Sopimusneuvottelujen osaltakin on koettu poikkeuksellinen kevät. Kukapa olisi uskonut, että ensiksi maaliin ennätti Sivista ja kuntapuolen sopimuksia yrittettiin saada aikaan milloin valtakunnansovittelijan avulla, milloin ilman. Nyt myös OVTES ja AVAINOTES on onneksi saatu sovittua, joten neuvottelut eivät venyneet ihan syksyyn asti. Palkkaratkaisu noudatteli kaikilla sopimusalueilla yleistä linjaa. Toisen asteen vuosityöaikaan on tulossa muutoksia, lukuun ottamatta Sivistaa. Myös amk-sopimukseen saatiin mm. sitomattoman työajan osalta parannuksia. Ja pahamaineinen, neuvotteluja hankaloittanut kiky poistuu kuin poistuu, joillakin koulutusasteilla tietyin kompensatioin, joillakin ilman.

Todella tiukan kevään jälkeen on onneksi edessä kesä vapaa. Koronan aiheuttamia rajoituksia on jo lievennetty ja jää nähtäväksi, miten hyvin virus saadaan pidettyä kurissa. Mökillä, luonnon keskellä tai vaikkapa oman kodin parvekkeella kannattaa kuitenkin hetkeksi unohtaa sekä virukset että työveloitteet. Positiivisuutta peliin; uskotaan, että tästä kesästä tulee ihanan lämmin ja aurinkoinen, ja että saamme nämäkin kevään kokemukset käännettyä vahvuudeksi.

Ihanaa, rentouttavaa kesää!

Efter coronavårens och avtalsförhandlingarnas støj börjar sommaren

Coronavåren börjar vara över och det är dags att lägga i sommarväxeln. Träden har redan vackert börjat grönska och naturen är redo att slå ut i full prakt. Visst har det varit en rätt så exceptionell tid, coronan vände upp och ner på allt. Lärarna har verkligen tagit i bruk hela sin kreativitet då de utvecklat olika undervisningslösningar och alternativa virtuella implementeringar. Vi kan bara förundra oss över, hur mycket vi flexat och suttit i distansmöten med headset på huvudet i flera timmar via än den ena, än den andra videokommunikationstjänsten.

Jag måste medge – att det fortfarande retar mig att SKO-dagarna måste ställas in, och att även all annan verksamhet har ställts in och flyttats till hösten. Man kan bara ana vilken mängd sammanträden och utbildningar som väntar på hösten, förutsatt att coronan det tillåter. Medlemmarna har redan frågat om höstens tillställningar och när SKO-dagarna eventuellt nästa gång arrangeras. Det här kommer styrelsen att fundera på vid planeringsmötet i augusti. En bra grej är ändå, att det igen blir möjligt att hyra SKOs semester mål.

Vi har också upplevt en exceptionell vår med tanke på avtalsförhandlingarna. Vem skulle ha trott att Sivista först kommer i mål med sina avtal och att man i de kommunala förhandlingarna med hjälp av riksförlikningsmannen, som ibland var med och ibland inte, försökte uppnå mål. Nu har avtal även för OVTES och AVAINOTES uppnåtts, så förhandlingarna förlängdes inte till hösten. Löneuppgörelsen följde den allmänna linjen på alla avtalsområden. I andra stadiets årliga arbetstid kommer det att bli förändringar, förutom för Sivista. I yrkeshögskolornas avtal fick vi bland annat in förbättringar som gäller den obundna arbetstiden. Och det beryktade konkurrenskraftsavtalet kiky faller bort, med vissa kompositioner på en del utbildningsstadier och på en del stadier utan kompositioner.

Efter en mycket tuff vår står sommaren för dörren. Coronabegränsningarna har redan lite luckrats upp och vi får se hur väl viruset hålls i schack. På stugan, ute i naturen eller på balkongen lönar det sig att åtminstone för en stund glömma bort både viruset och arbetsförpliktelsena. Nu lägger vi i den positiva växeln och tänker att den här sommaren blir härligt varm och solig, och att vi kan vända vårens erfarenheter till en styrka.

Ha en skön och avkopplande sommar!





Etäkarkeloiden suosio yllätti

U seimmissä yhdistyksissä on mietitty, miten korona-aikana pidetään yhteyttä jäseniin ja miten uudet jäsenet saavat tietoa toiminnasta. Haaga-Helian Opettajat ry päätti pitää etäkarkelot kesäisin kulissein ja pilkettä silmäkulmassa. Kuohuvaviinilasein kilisteltiin ja puhuttiin vähän asiaakin!

Koronakevään edetessä kävi ilmeiseksi, että fyysisiä kokouksia ei voida yhdistyksessä pitää. Niinpä päätettiin tempaista ja pitää Kevätkarkelot etänä toukokuun lopulla. Biletoimikunnan muodostivat puheenjohtaja Kristiina Huff, Anna Hankimaa, Maria Ruohutula, Heli Lankinen ja Päivi Käri-Zein. Ohjelmaa tehtiin rakkaudella ja intohimolla ja siitä tuli huikea. Kaiken kruunasi jokaisen osallistujan karkeloiden teemaan sopiva rekvisiitta; hattu, voikukkakranssi, kukka korvan takana. Jäsenet olivat täysillä mukana ilonpidossa.

Kevätkarkelot järjestettiin Zoomilla. Tilaisuuteen oli 53 ilmoittautunutta, joista peräti 43 oli paikalla. Yksi houkuttimista lienee ollut yhdistyksen tarjoama ruokailu kokouksen yhteydessä. Hallitus

oli päättänyt tukea paikallista yritystoimintaa ja otimme jokaiselle ilmoittautujalle Wolt-krediiitejä. Pithän aktiivisuudesta palkita ajanmukaisella ruokailulla!

Ohjelma oli monipuolinen. Puheenjohtaja Kristiina Huff kohotti maljan keväälle, yhteisöllisyydelle ja upealle yhdistyksellemme. Tämän jälkeen kuunneltiin osallistujien tunnelmia fiilisruudissa, joka toteutettiin pienryhmissä. Luottamusmies Mikko Valtosen jakamat ajankohtaiset uutiset herättivät paljon keskustelua, niitä olisi kuunnellut mielellään enemmänkin. Useimmat asiat löytyvät kuitenkin erinomaisilta nettisivuiltamme, joita pitää ansiokkaasti yllä Juha Nurmonen. SKOn terveiset toi SKOn hallituksen varajäsenen Päivi Käri-Zein. Lyhyessä puheenvuorossaan hän kannusti kaikkia osallistumaan mökkiarvontaan ja tutustumaan uuteen Skootteri-lehteen.

Karkeloiden yksi ehdottomista kohokohdista oli yleinen rupattelu summamutikassa tehdyissä ryhmissä. Niissä jokainen kertoi tarkemmin opetuksen sujumisesta, kesän ohjelmasta ja muista ajankohtaisista asioista. Vapaamu-

toinen keskustelu lienee tullut tarpeen, sillä sitä ei olisi raaskinut lopettaa. Seuraavaksi kuitenkin oli Haaga-Helian rehtorimme Teemu Kokon tervehdys. Hän kertoi ajankohtaiset kuulumiset ja kiitti kaikkia mitä mahtavimmasta työstä.

Kepeä hupailu huipentui Kahoot-tietokilpailussa, jonka kysymykset yhdistivät nokkelasti asiaa ja leikkimielä. Voitajaksi selviytyi lopulta Pia Tapio, joka ylivoimaisella kirillään päihitti muut. Pitkän etätyökauden jälkeen oli ilo nähdä kollegoita. Yhdistyksen kannalta tämä etätapaaminen oli jättimenestys; harvemmin kokouksessamme on näkynyt 43 henkilöä.

Nyt jääme kovasti tarpeen tulleelle kesälomalle ja syksyyn jää nähtäväksi palaammeko töihin fyysisesti vai jatkuuko etätyö. Kiitos kaikille osallistujille ja järjestelytoimikunnalle ikimuistoisasta kokouksesta!

Teksti ja kuva: Päivi Käri-Zein

Kaipaam työkavereita, en seiniä

Opetan Oulun ammattikorkeakoulussa tietojenkäsittelyn koulutusohjelmassa. Keväällä minulla oli suunnitteilla perinteistä opetusta luokahuoneessa. Toisin kävi. Korona iski, kun olimme palanneet talvilomalta ja aloittaneet uudet opintojaksot uusien ryhmien kanssa.

Opiskelijoiden kanssa kaikki sujui mallikkaasti, vaikka jouduimme vaihtamaan lennosta AC-videoneuvottelusta Zoomiin. Periaatteet eri välineissä ovat samanlaiset, joten tarvitsi vain oppia, mistä nappulasta mitään tapahtuu. Minua auttoi tiettenkin suuresti, että olin jo vuosia opettanut näitä asioita verkossa. Tietojenkäsittelyn opiskelijat omaksuivat nopeasti uudet toimintamallit, vaikka opinnoissa olikin tuolloin projektityöskentelyä, eli asioita tehtiin verkossa ryhmissä.

Kotona minulla on oma työhuone ja sähkötyöpöytä eli työpisteessä ei ole moittimista. Kotona ei asu enää lapsia, joten säästyin lasten koulutehtävien ohjaamiselta. Kanssani asuu eläkeläinen, joka osaa keittiöpuuhat. Ei siis mitään huolta, työrauha oli taattu ja ruoasta huolehdittiin. Muutaman viikon kuluksua kuitenkin alkoi tuntua yksinäiseltä, vaikka olenkin introvertti.

Varasimme työkavereiden kanssa säännöllisen ajan kalenterista virtuaalikaluhveille. Siellä saatoimme vaihtaa kuulumisia ja jakaa ideoita, miten rat-

kaisemme verkko-opetukseen liittyviä asioita. Siellä sai erinomaista vertaistukea. Ja ennen kaikkea saatoimme keskustella myös henkilökohtaisista asioista omien tuttujen työkavereiden kanssa. Siellä saattoi vapaasti päästellä paineita, kuulijat ymmärsivät työtäsi ja siihen liittyviä asioita.

Kotona työn ja vapaa-ajan erottaminen on haasteellista. Helposti tulee oltua tietokoneen äärellä koko päivä. Aluksi ajattelin, että aikaa säästyy, kun ei ole työmatkaa, vaan voi hypätä aamupalapöydästä suoraan töihin. Harrastusten jäätyä tauolle liikkuminen oli vähäisempää. Taukoliikuntakin pakkasi unohtumaan. Tein muutoksen päiväjärjestykseen. Aloin käydä joka aamu pienen kävelylenkin ennen työmoodiin siirtymistä. Huomasin, kuinka työmatka on ollut tarpeellinen siirtymäriitti kotoa töihin ja illalla taas toisinpäin.

Korona on osoittanut työyhteisön merkityksen. Ihmiset, joiden kanssa teet töitä päivittäin, ovat tärkeä osa elämää. Seiniä ei ole niin suurta merkitystä, vaikka tärkeitä ovatkin. Syksy jo hieman mietityttää, mutta jos vielä ollaan etätöissä, niin kyllä siitäkin selviää. Pidetään yhteyttä työkavereihin verkossa. Jos hyvin käy, nähdään turvavälit huomioiden.

Teksti ja kuva: Sinikka Viinikka, lehtori, informaatioteknologia
Oulun ammattikorkeakoulu Oy



SKO-päivien uudelleen- järjestämisestä neuvotellaan

Vuoden 2020 SKO-päiviä piti viettää mukavasti Viking Mariellalla huhtikuussa. Ajateltiin, että laivalla saatiin luentotilojen sijaan nauttia aivoja tuulettavasta meri-ilmastosta ja fiksjujen skolaisten erinomaisesta seurasta, yhtä lailla kuin viisastuttavasta ja viihdyttävästä ohjelmasta. Sitten tuli korona. SKOn hallitus yritti siirtää skolaisten risteilyyn syksyyn, mutta se ei onnistunut.



Nyt tavoitteena on saada SKO-päivät järjestettyä keväällä 2021. Päivien eteen on tehty paljon töitä, niin SKOssa kuin Viking Linella, eikä tuon työn haluta menevän hukkaan.

”Me tiedämme mitä haluamme ja meillä on aiemman suunnitelman ansiosta tiedossa esimerkiksi aika-aulutukset ja ohjelmat, voimme hyödyntää niitä uudessa suunnitelmassa. Näin tehty työ ei mene hukkaan, ei meidän eikä Viking Linen osalta”, kertoo SKOn varapuheenjohtaja Arto Anetjärvi.

Aikaisemmat laivalla pidetyt SKO-päivät olivat menestys, samaan tärhdätään nyt.

”Alkuvuodesta näki, että ihmisillä on halua ja innostusta järjestää SKO-päivät. On kiva, kun on jotain mitä odottaa”, Anetjärvi toteaa.

Teksti: Katja Remsu

Opiskelijat ja opettajat katosivat verkkoon

Vuorovaikutus on tärkeää oppimiselle, totesi Lev Vygotsky jo lähes sata vuotta sitten. Hyvä vuorovaikutus myös kannustaa usein hyvin oppimistuloksiin. Vuorovaikutus motivoi, siksi siihen pitää panostaa verkossakin. Vuorovaikutuksen määrä ei varsinaisesti riipu siitä, ollaanko fyysisesti läsnä vai verkossa, se on toimintatapakysymys. Lähiopetuksessa vuorovaikutus syntyy aika lailla luonnostaan, verkkokursseilla on erikseen huolehdittava läsnäolon vaikutelmasta ja sitä kautta vuorovaikutuksen syntymisestä.

kareissa ja tukka takussa. Oman puheenvuoron tai esityksen jälkeen läppäri unohtui yksin olohuoneeseen tai liikkui keittiöön, jossa muiden esiintymisvuoron aikana syötiin ja kaitsettiin lapsia, vaihtoipa yksi opiskelija kukkamultiakin. Verkkototeutusta ei selvästikään koettu samalla tavalla vuorovaikutustilanteeksi kuin esimerkiksi puheharjoitusta luokassa.

Ihan aluksi kehotin opiskelijoita katsomaan peiliin ja ympärilleen. Pitää tarkistaa, onko valaistus hyvä, kuuluuko liikenteen melu tai jääkaapin surina häi-

kotapaamisessa vastuussa oleva henkilö, usein opettaja. Lukuisat tutkimukset osoittavat, että verkkoviestinnässä kontakti ja keskittyminen ovat huomattavasti livetilanetta heikompia, puheen aikana ei olla kontaktissa yleisöön ja puhujan, puolin ja tosin.

Nonverbaalisen viestinnän käyttömahdollisuudet verkossa ovat livetilanetta suppeampia, mutta intensiivisempiä, esimerkiksi ilmeet, eleet ja katsekontakti korostuvat tiiviissä kuvassa. Ne tukevat myös läsnäoloa ja luovat vuorovaikutusta. Myös kuuntelemisen osoittaminen, kuten nyökkäys, hymy ja kulmakarvojen nosto, on verkossa livetilanetta tärkeämpää.

Huomioita joka suuntaan

Verkossa puheenvuoron saaminen voi olla haastavaa, viittaaminen jää helposti huomaamatta ja toisen keskeyttäminen voi olla loukkaavaa, osa ei onnistu saamaan lainkaan tilaisuutta puhua. Tilaisuuden vetäjällä, eli yleensä opettajalla, on vastuu osallistujien aktivoinnista ja puheenvuorojen jakamisesta, opettajan pitäisi säännöllisesti kannustaa muita kysymään ja kommentoimaan.

Verkkoyhteydessä visuaalisuuden hyödyntäminen unohtuu, vaikka myös toiminta ja osallistaminen mahdollistuvat verkossa. Kannattaa rohkeasti kokeilla uusia tapoja esittää asioita. Opiskelijoiden aktivoiminen pitää sitoa luontevasti verkkotapaamisen tavoitteeseen ja sisältöön, jolloin se tuo lisäarvoa opetukseen. Opettajan kannattaakin seurata verkkoharjoituksissa myös yleisöä ja antaa sillekin palautetta.

Teksti: Katja Remsu

Kuva: inspiretalk.in



Verkossa tarvittavat vuorovaikutustaidot eivät oikeastaan eroa fyysisessä kohtaamisessa tarvittavista viestintätaidoista

Tänä keväänä korkeakouluopiskelijat, ja sen myötä myös opettajat ja opiskelijat ovat väkisinkin oppineet uudenlaista olemista ja tekemistä verkossa, ja toivotavasti myös saaneet palautetta siitä. Omien viestinnän kurssien verkkoon siirtämisessä eniten riipaisi vuorovaikutuksen radikaali muuttuminen. Piti pureutua asiaan, kiireesti. Sitten huomasi, että nämä nuoret digi-ihmeet, opiskelijat, olivat vielä enemmän pihalla kuin me keski-ikäiset opettajat.

Kuvauskuntoon ja kuva kuntoon

Ensimmäisiin verkkotapaamisiin ja puheesityksiin osa opiskelijoista tuli verk-

ritsevästi, onko oman kuvan taustalla tiskivuori tai tuhoja tekevä vinttiö? Sittemmiettiin kuvakulmaa. Moni käyttää vaakaa, mutta pystykuva on usein helpompia rajata. Kokeilemalla selviää sopiva etäisyys ruutuun, katse suunnataan suoraan. Asennotkin viestivät, katsella ylhäältä alaspäin tai alhaalta ylöspäin on eri merkitykset. Asento vaikuttaa myös äänen kulkuun.

Vastuuta vuorovaikutuksesta

Verkossa kontaktin puutteesta syytetään usein verkkoa, vaikka vuorovaikutuksesta ovat vastuussa ihmiset eli puhuja ja yleisö, ja ennen kaikkea verk-

Etäopetus terävöitti läsnäolon käsityksen

Elämämme on täynnä erilaisia tapahtumia, osaa niistä on mukavia, niihin me osallistumme ilomielin; osa on stressaavia ja jopa ahdistavia, niistä me yritämme vain selviytyä ja mahdollisimman nopeasti. Tänä keväänä tapahtui jotain, mitä kukaan ei voinut kuvitellakaan – koko opetus, esikoulusta korkeakouluun, siirtyi etämuotoon.

Oma työni on muutenkin ollut pääasiassa verkossa, joten olin jopa iloinen siitä, että kampukselle ei tarvinnut enää ajaa – säästänpäs polttoainetta ainakin! Kolmen peruskoululaisen jääminen etäopiskeluun kotiin oli kuitenkin suurempi haaste. Kun selvisimme ensimmäisen viikon kaaoksesta, ymmärsin, että bonuksena saan mahdollisuuden seurata etäopiskelua myös toiselta puolelta, eli oppijan näkökulmasta.

Opettajan rooli reitin antajana ja selkeyttäjänä

Etäopetus ja verkko-opetus ovat aina herättäneet monia kysymyksiä, monet opettajat eivät uskooneet, että oppiminen voi tapahtua kokonaan koulun ulkopuolella. Miten voi oppia, kun opettaja ei ole paikalla, ja jos voi, niin mihin sitten tarvitaan opettajaa? Perinteisesti on totuttu siihen, että opettajan päätyö on opettaminen luokassa. Vuoden 2020 kevät osoitti kuitenkin toista – kaikkea voi oppia myös etänä. Etäopettajan päätyö on edelleen olla läsnä ja ohjata opiskelua, mutta opettajan läsnäolon voi toteuttaa eri tavoin.

Perheemme kolmea koululaista opetti 15 eri opettajaa, jokainen heistä on joutunut miettimään oman opetusaineen opettamista etänä. Seurasin omien lasten oppimista aika tarkkaan, juttelin heidän kanssaan, kuuntelin hei-

dän kommenttejaan etäkoulusta. Tämä tilanne antoi minulle mahdollisuuden arvioida opetusta toisesta näkökulmasta: miten paljon oppija tarvitsee opettajan läsnäoloa ja miten hän kokee erilaisten tapojen soveltamista.

Huomasin, että etäopettaja on yhä läsnä, kun hän tekee lyhyen ohjausvideon, antaa hyvät ja selkeät ohjeet ja



kirjoittaa henkilökohtaisen palautteen. Verkko-tunnit ovat tehokkaita silloin, kun niitä järjestetään hyvästä syystä – esimerkiksi sosiaalinen aspekti ja suullisten taitojen harjoittelu ovat ehdottomasti asioita, joita varten kannattaa järjestää verkko-tunnit, mutta ne eivät ole aina välttämättömiä.

Oppijan tarpeet pitää huomioida

Jos aloitetaan oppijan tarpeista, hänen pitää oppia uutta tietoa ja uusia taitoja, harjoitella erilaisia asioita, toimia sääntöjen mukaan. Hän tarvitsee myös kontrollia ja palautetta. Myös sosiaalinen aspekti on tärkeä oppimisprosessissa. Oppija ei kuitenkaan tarvitse opettajan fyysistä läsnäoloa koko oppimisprosessin aikana, sillä nimenoman oppimista hän toteuttaa itse. Oppiminen on prosessi, joka tapahtuu hänen sisällään ja johon vaikuttavat monet tekijät. Hän tarvitsee ammattilaisen ohjausta, ei ammattilaisen työtuntien täyttämistä.

Oppija pystyy oppimaan, kun hänelle annetaan selkeä reitti. Etäopettamisessa opettajan rooli on reitin antajana ja selkeyttäjänä. Etäopetuksessa paljon on vähän, tai jopa ei mitään: liian pitkä ohje ei toimi, liian pitkä opetusvideo on tylsä, liian monta verkkotuntia putkeen on turhauttavaa. Oppijalla pitää olla riittävästi aikaa omaan oppimiseen. Opettajan ammattitaito on siinä, että hän osaa ohjata oppijaa käyttämään aikaansa tehokkaasti.

Kerran kuulin kollegaani sanovan: Oma ääntä oppii rakastamaan nopeasti. Se on varmaan totta, ja siitä on hyvä olla tietoinen. Opetuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa, oli se etämuodossa tai kontaktimuodossa, pitää kuitenkin aina muistaa, että opetuksen prosessin ydin on oppija. Opettaja on tarpeeksi läsnä silloin, kun hänen ohjauksellaan oppija pystyy oppimaan onnistuneesti.

Teksti: Olesia Kullberg, lehtori, LAB
Piiros: Jan-Erik Kullberg

Hyviä käytänteitä opetuksessa ja seminaareissa liiketalouden koulutuksessa

Korona-aika on tuonut opintojen järjestämiseen paljon muutoksia. Ammattikorkeakouluissa siirryttiin maaliskuussa etäopiskeluun ja etäopettamiseen. Tämä tarkoitti sitä, että opiskelijat hoitavat opinnot täysin verkon välityksellä. Lähitunneille osallistutaan verkkokokouksissa ja tehtävät palauteaan virtuaalisiin oppimisympäristöihin. Opettajat hoitavat läsnäoloa vaativan opetuksen verkossa pääasiassa erilaisen etäkokousohjelmien välityksellä. Tehtäviin liittyvät palautteet annetaan verkossa, ja opiskelijoiden tehtäviin ja opinnäytetöihin liittyvät esitykset ja seminaarit hoidetaan verkossa.

Liiketaloutta verkossa yli 10 vuotta Karelia-ammattikorkeakoulun liiketalouden koulutuksessa etäopetukseen siirtyminen ei ole aiheuttanut opettajille niin suuria haasteita kuin ehkä muissa oppilaitoksissa tai koulutuksissa. Liiketalouden monimuotokoulutuksessa etäopetusta on annettu verkossa yli 10 vuotta, joten opettajat ovat tottuneet verkko-opetuksen järjestämiseen. Monimuoto-opetukseen on tosin sisältynyt lähiopetusta. Korona-tilanteesta johtuen monimuotototeutuksessa opittuja hyviä käytänteitä on toteutettu myös lähiopetusryhmissä. Lisäksi on pitänyt kehittää uusia tilanteeseen sopivia käytänteitä.

Etäopetus, verkko ja sen tarjoamat välineet ovat haastaneet opettajat miettimään omaa opetustaan uudelleen. Opetuksen siirtäminen verkkoon vaatii erilaisia pedagogisia

käytänteitä, eikä lähiopetuksen siirtäminen suoraan verkossa tapahtuvaksi ole välttämättä toimivin ratkaisu. Perinteisten luentojen ja seminaarien välittämisen suoraan verkkoon voidaan vaihtoehtoisesti hoitaa esimerkiksi videonauhointeiden avulla. Opiskelijat voivat näin tutustua aiheeseen etukäteen, jolloin verkkotapaamisissa keskitytään oppimisen syventämiseen ja esimerkiksi hankalien asioiden käsittelyyn. Tällöin verkkotapaamiset saadaan käytettyä mahdollisimman tehokkaasti sekä aktivoitua opiskelijoita keskusteluun.

Miten huomioida erilaiset oppijat

On muistettava, että opiskelijat ovat erilaisia ja he oppivat eri tavoin. Osa pitää lähiopetuksesta, toiset aktivoituvat verkossa ja osallistuvat keskusteluihin uusien kanavien kautta enemmän kuin lä-

hiopetuksessa. Onkin erityisen tärkeää miettiä, miten saadaan kaikki opiskelijat sitoutumaan opiskeluun ja kurssien suorittamiseen verkossa.

Verkko-opetus vaatii opiskelijalta enemmän itseohjautuvuutta ja toisaalta opettajalta enemmän oppimisen etenemisen seuraamista. Oppimisen etenemistä voi seurata esimerkiksi säännöllisesti tehtävien palautusten ja verkko-ohjauksien avulla. Opiskelijoiden itsenäistä työskentelyä voidaan helpottaa selkeiden ohjeistuksien ja aktiivisen viestinnän avulla.

Opettajat voivat hyödyntää verkossa erilaisia kokousjärjestelmiä, kuten Teamsia, Adobe Connectia tai Zoomia. Koska erilaisia ohjelmistoja on paljon, on tärkeää ohjeistaa myös opiskelijat näiden käyttöön. Opiskelijoiden kanssa kannattaa myös miettiä ja keskustella,

mitä ohjelmistoja he osaa-
vat jo valmiiksi hyödyntää. Osa opiskelijoista tarvitsee uusien ohjelmistojen käyttöön ottoon enemmän aikaa, varsinkin jos nämä välineet eivät ole ennestään tuttuja.

Työvälineiden yhteiskäyttöisyys saattaa auttaa myös niiden valinnassa. Karelian AMK:ssa on hyödynnetty erityisesti Teamsia erilaisten ryhmien muodostukseen sekä etäkokouksien järjestämiseen. Teams toimii yhdessä muiden O365 palveluiden kanssa ja esimerkiksi dokumenttien laatiminen ja jakaminen onnistuu helposti. Teams on käytössä myös monella työpaikalla ja sen käytön osaamisesta voidaan nähdä olevan hyötyä työelämässä.



Opiskelijoille harjoittelukokemukset ovat tärkeitä, myös poikkeusoloissa

Verkkoseminaarit ja videot oppimisen välineinä

Liiketalouden opinnäytetyöseminaarit siirtyivät koronan takia täysin verkkoon. Verkkoseminareissa opiskelijat esittelevät työnsä ja jakavat esitysmateriaalinsa kaikkien nähtäväksi, kuten perinteisissäkin seminaareissa. Vaihtoehtona seminaarissa pidetylle esitykselle opiskelijoille on tarjottu myös mahdollisuus esityksen videointiin. Opiskelijat jakavat videon tai linkin esitykseensä Moodle -oppimisympäristössä. Toiset opiskelijat voivat tällöin katsoa aikaisempien esitysten nauhoitteita ja oppia niistä.

Seminaarin suoritukseen on esityksen lisäksi kuulunut seminaarien seura-



Verkko-opetus onnistuu hyvin kotisohvalta käsin

mista kuuntelijana, nyt niin, että opiskelija katsoo muiden videoituja esityksiä ohjaajan kanssa ja laatii katsotuista esi-

tyksistä tiivistelmän. Opinnäytetyön esittäminen verkon välityksellä tai vaihtoehtoisesti esityksen videointi on havaittu hyväksi ja joustavaksi tavaksi toimia. Näitä menetelmiä käytetään myös korona-ajan jälkeen.

Teksti: Mikko Hyttinen, lehtori,
Karelia-ammattikorkeakoulu

Kuvat: Shutterstock, Mikko Hyttinen

SKOn koulutuspäivillä ajatellaan positiivisesti

SKO järjestää aktiivitoimijoille jo perinteeksi muodostuneet koulutuspäivät 22.–3.8. Helsingissä, teemana on positiivinen ajattelu. Koulutuspäivät ovat lisänneet suosiotaan, esimerkiksi Helsingissä viimeksi pidetty koulutus keräsi paikalle 50 skolaista eri puolilta Suomea. Työhyvinvointiin liittynyt koulutuspäivä sai osallistujilta myös todella hyvää palautetta.

Koulutuspäiville on kutsuttu yhteysopettajat ja yhdistysten puheenjohtajat. Koulutukseen ovat tervetulleita myös aktiivitoiminnasta kiinnostuneet jäsenet. Jos haluat tulla mukaan SKOn toimintaan, ole yhteydessä yhdistyksesi puheenjohtajaan tai SKOn toimistoon. Koulutus on osallistujille maksuton. Koulutuspäivillä on hyvä tilaisuus tutustua



muihin skolaisiin ja saat uuden tiedon ja uusien ideoiden lisäksi uutta potkua syksyyn.

Teksti ja kuva: Katja Remsu

Edellisessä SKOn järjestämässä koulutuksessa tunneälyvalmentaja Tero Ålander haastoi skolaiset miettimään työhyvinvoinnin tärkeitä tekijöitä

Uusi valtuuskunta kokoontuu syyskuussa

SKOn valtuuskunnan kevätkokous siirrettiin alkuvuoden koronaepidemian takia. Näin ollen päädyttiin toisenlaisiin järjestelyihin. Vanhan valtuuskunnan viimeinen kokous ja uuden valtuuskunnan järjestäytymiskokous pidetään lauantaina 12.9. Helsingissä. Samalla valitaan uusi valtuuskunnan puheenjohtaja Seppo Kinkin seuraajaksi.

Uusi valtuuskunta on jo nimetty. Syyskuussa uudet valtuuskunnan jäsenet perehdytetään tehtäviinsä. Tavoitteena on aktivoida uudet valtuutetut, jotta he saavat alusta alkaen kiinni valtuuskuntatoiminnasta. SKOn syysvaltuuskunta kokoontuu 14.–15.11.

Teksti: Katja Remsu

Etäopiskelu stressasi ja vähensi motivaatiota

Moni kuitenkin myös piti etäopiskelusta

Suomen opiskelijakuntien liiton SAMOKin tekemän kyselyn mukaan siirtyminen etäopetukseen onnistui ammattikorkeakouluissa hyvin. Noin puolet AMK-opiskelijoista oli kuitenkin sitä mieltä, että koronan aiheuttamat poikkeusolot, esimerkiksi etäopetus, lisäsivät stressiä ja väsymystä sekä vähensivät opiskelumotivaatiota. Myös opetuksen laatu heikkeni ja ryhmähenkiki kärsi.

Kuitenkin osa opiskelijoista oli sitä mieltä, että etäopiskelu sopii heille hyvin ja moni toivoi, että mahdollisuus etäopiskeluun säilyy jatkossakin. Opiskelijat ovat kiitelleet korkeakoulujen tiedottamista ja opintojaksojen nopeasti muokattuja etäopiskeluun sopivia toteutuksia. Myös tekniikka on toiminut varsin hyvin. Kaikkiaan kokemukset etäopiskelusta vaihtelivat paljon. Eniten vaikutuksia etäopetukseen siirtymisessä oli opintojen alussa tai lopussa oleviin opiskelijoihin.

Ohjeiden ja tuen merkitys kasvoi SAMOKin kyselyn mukaan etäopiskeluun kaivattiin selkeitä ohjeita, tukea ja aikatauluja. Opettajaa oli aikaisempaa vaikeampi tavoittaa, joten ohjeiden merkitys korostui, annettiin ohjaus siten tekstinä, luentona tai kyselytunnilla. Toisaalta, osa opiskelijoista koki, ettei tarvitse etäopiskeluun tukea oikeastaan lainkaan. Vertaistukea ja ryhmässä opiskelua pidettiin kuitenkin tärkeänä myös etäopiskelussa.

Opiskelijoiden, jos opettajienkin, mielestä äkkilähtö etäopiskeluun näkyi erilaisina hätäratkaisuina. Muutoksia opintokokonaisuuksiin ei ehditty miettiä kunnolla ja osin elettiin ns. kädestä suuhun. Oppilaitosten selvitysten mukaan tekninen muutos onnistui keskimäärin paremmin kuin varsinainen opiskelijoille tarjottu etäopetus. Opiskelussa poikkeusolot ja nopea siirtyminen etäopetukseen korostivat opiskelutaitojen merkitystä. Toki verkko-opintoihin siir-

tyminen edellytti myös opettajilta uudenlaisia pedagogisia taitoja.

Itsenäinen työskentely on eri asia kuin yksin työskentely. Opiskelijat kokevat oppimisen rikkaampana, kun on mahdollista keskustella muiden opiskelijoiden kanssa. Tätä toteutettiin poikkeusoloissa ryhmäkeskusteluissa eri sovellusten avulla. Silti moni opiskelija koki olevansa yksinäinen ja toivoi opetusta, ohjaamista ja opiskelukavereiden seuraa. Myös jatkuva tietokoneen ääressä istuminen ahdisti. Opiskelijoiden jaksaminen ja motivaatio heikentyivät selvästi.

Palautteen merkitys jatkossa

Haasteet kevään opinnoissa liittyvät osin suoraan etäopintoihin. Kyselyissä esiin nousivat näyttöpäätetyöskentelyn aiheuttama väsymys ja fyysinen uupumus, ryhmähengen synnyttämisen ja ylläpidon vaikeus sekä vertaistuen puute. Moni opiskelija koki, että hyvinvoinnin tukemiseen olisi pitänyt panostaa enemmän. Lähes puolet SAMOKin kyselyn osallistuneista koki opetuksen laadun heikentyneen etäopetuksessa.

Opiskelijapalautteen mukaan eniten opintojen edistymistä ovat hankaloittaneet harjoittelujen peruuntuminen, vaikutunut tiedonsaanti, esimerkiksi kirjastojen sulkeutumisen vuoksi, sekä haasteet omassa jaksamisessa ja motivaatiossa. Osa opiskelijoista kuitenkin koki etäopiskelun soveltuvan heille hyvin ja toivoi, että laajempi etäopiskelumahdollisuus säilyy myös poikkeustilan jälkeen.

Teksti ja kuva: Katja Remsu

Teksti perustuu SAMOKin AMK-opiskelijoille tekemään kyselyyn, Erialaisten opijoiden liiton etäopiskeluun liittyvään kyselyyn sekä eri ammattikorkeakoulujen kyselyjen vastauksiin koronan vaikutuksesta opiskeluun ja opetukseen.



Opettajilla on digitaalisia välineitä moneen lähtöön, miten niitä voitaisiin hyödyntää tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaammin opetuksessa ja oppimisessa?



SUN – hiukan aurinkoa marata- alan yrittäjille koronakriisin keskellä

Kevätlukukausi 2020 jää varmasti kaikkien mieleen ajanjaksona, jolloin päivittäiset rutiinit ja sovitut työt muuttuivat kertarysäyksellä. Koronavirus rampautti etenkin omalle työyhteisölleni keskeistä toimialaa eli hotelli-, ravintola- ja matkailuyrityksiä, jotka ovat korvaamattoman tärkeitä koko Uudenmaan elinvoiman kannalta. Yhteistyö marata-alan yritysten kanssa on olennainen osa Haaga-Helia AMK:n toimintaa, mutta nyt ajatukset kohdistuivat yritysyhteistyöhön uudessa valossa: millaisia keinoja restonomikouluttajilla voisi olla kumppanien auttamiseksi kriisissä?

Omassa työssäni on merkittävä osuus erilaisia suunnittelu- ja koordinoititehtäviä, esimerkiksi osaamisen tunnistamisen prosesseja ja koulutusvientiä. Maaliskuussa heräsimme siihen, mitä ammattikorkeakouluissa voitaisiin tehdä koronakriisissä kamppailevien yrittäjien ja yritysten tukemiseksi.

Nopea reagointi synnytti hankkeen
Maaliskuun lopussa luin TKI-yksikköme välittämän uutisen Uudenmaan liiton UKRI-rahoituksesta, joka suunnattiin nopeille hanketoimille kriisistä eniten kärsivien yritysten tukemiseksi. Rahoitushaku kohdennettiin muun muassa koulutusorganisaatioille, ei suoraan yrityksille, sillä tavoitteena oli saada

monenlaisia toimijoita elinkeinoelämän tueksi. Syntyi hanke, jossa yritysten auttamiseksi tarjotaan amk:n parasta osaamista: valmentavaa sparrausta, koulutusta, tutkimusta sekä toimialatuntemuksen tuomaa kokemusta.

Olin toisinaan ajatellut, että koulutusorganisaatiot eivät pysty aina reagoimaan yhteiskunnan muutoksiin, mutta jo ensimmäiset yhteydenotot oman yksikön esimiehiin, kollegoihin ja TKI-toimijoihin osoittivat nämä käsitykset virheellisiksi, ainakin kun huoli toimintaympäristöstä oli kouriintuntuva. Saimme mukaan pääkaupunkiseudun 3AMK-liittoumasta Laurean ja Metropolian kollegoita. Myös MaRa ry lähti mukaan. Hanke sai nimen SUN – 3AMK Sparraa Uuteen Nousuun.

Tarjolla monenlaista tukea

SUN-hankkeen ytimenä on uusmaalaisille marata-alan yrittäjille tarjottava yksilöllinen coachaus, jossa tunnistetaan kriisitilanteen seurauksia yrittäjän jaksamiselle ja haetaan ratkaisuja tulevaisuuden liiketoiminnan rakentamiseksi. Räättälöidyn valmennuksen rinnalle tarjotaan vertaistukea ja verkostoitumista.

Valmennuksen lisäksi yrittäjä ja hänen henkilöstönsä voivat osallistua avoimen amk:n koulutukseen hankkeen kolmessa ammattikorkeakoulussa. Tätä

varten laaditaan suunnitelma osaamisen kehittämiseksi; kyseeseen voivat tulla esimerkiksi liiketoiminnan digitaaliset ratkaisut, HR-osaaminen, yrittäjyysopinnot tai markkinointi ja taloushallinto marata-opintojen ohella. Kaikelle tälle on tilausta muuttuvassa toimintaympäristössä, jotta mahdollisiin tuleviin kriiseihin pystytään paremmin varautumaan.

Tietoa kriisin vaikutuksista

Yrityksille suoraan tarjottavien toimintojen rinnalla on osallistava toimintatutkimus, jossa kootaan systemaattisesti ja monipuolisin menetelmin tietoa koronakriisin vaikutuksista. Samalla on olennaista kerätä kokemuksia ja vinkkejä toimivista käytännöistä, joita alalla kriisin keskellä luotiin.

SUN-hanke on pieni, mutta joustava ja yritysten resilienssiä kohentava hanke monien muiden toimien joukossa, joita suomalaisessa yhteiskunnassa on globaalin pandemian keskellä rakennettu. Hanketoimijoiden tavoitteena on, että SUN tuo tukea arjessa jaksamiseen kovia kokeneille marata-alan yrityksille ja aurinkoisen toivonkipinän vahvemmasta huomisesta.

Teksti: Marjaana Mäkelä, yliopettaja, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, SUN-hankkeen projektipäällikkö

Kielten tarjonta laajemmaksi korkeakoulujen yhteistyöllä

KIVAKO-hanke yhtenä ratkaisuna

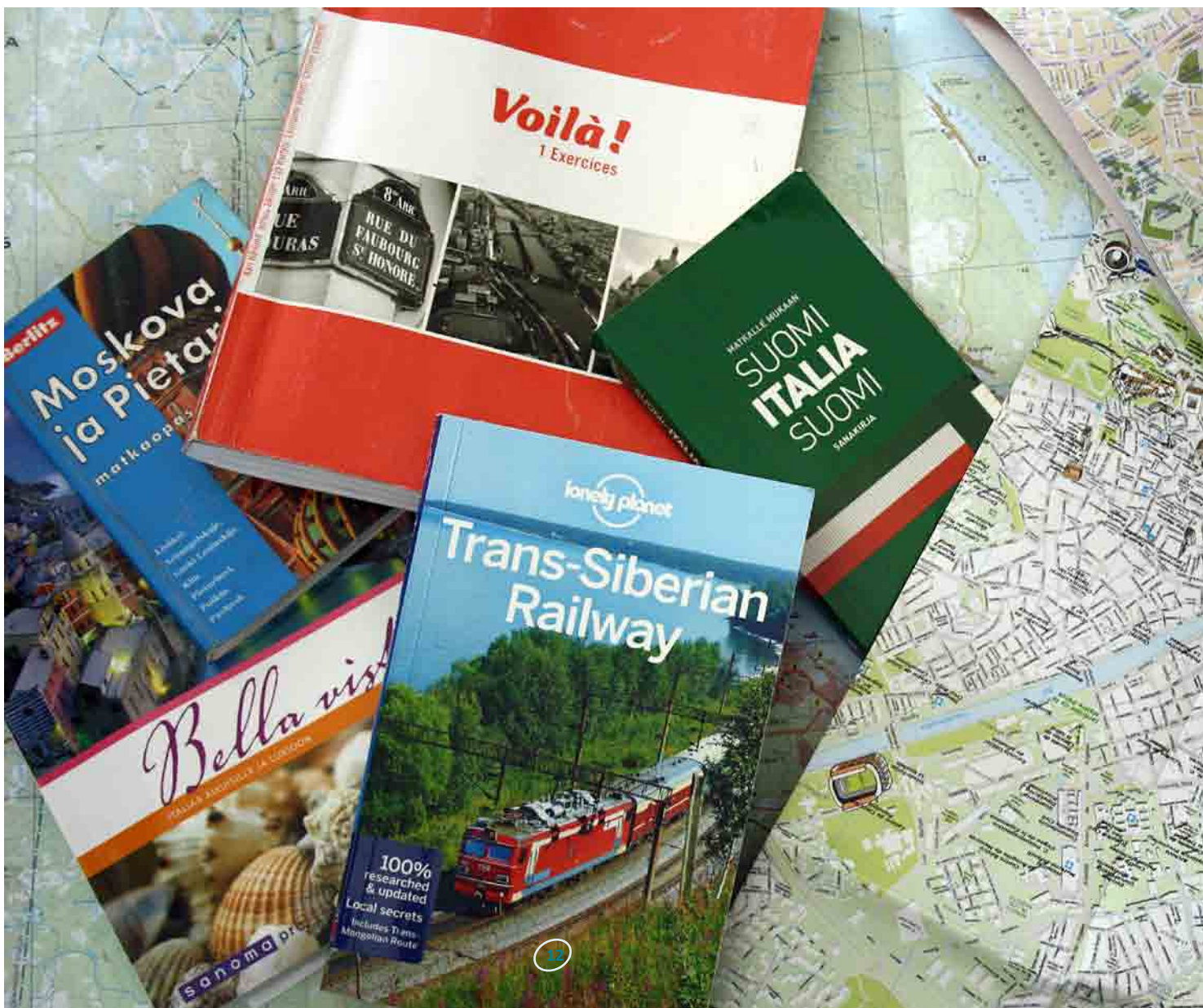
Korkeakoulujen kieliopintojen tarjontaan tarvitaan uudenlaisia ratkaisuja, jotta valmistuvien opiskelijoiden kielitaito saadaan vastaamaan työelämän tarpeita. Näitä ratkaisuja tuotetaan Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamassa KIVAKO-hankkeessa (Kielivarannon vahvistaminen korkeakouluissa), jossa kahdeksan suomalaista yliopistoa ja 18 ammattikorkeakoulua tekevät yhteistyötä. Hankkeen tulokset vahvistavat ja monipuolistavat suoma-

laisten korkeakoulujen kielivarantoa vieraiden kielten opetusta digitalisoimalla. Tavoitteena on varmistaa vähemmän opiskeltujen vieraiden kielten monipuoliset opiskelumahdollisuudet Suomesa myös tulevaisuudessa. Hanke alkoi

UniTandem perustuu non-formaaliin, pareittain tapahtuvaan virtuaaliseen kielenoppimiseen ja vertaisopettamiseen.

syksyllä 2018 ja jatkuu heinäkuun 2021 loppuun.

Yli 80 kielenopettajaa kehittää hankkeessa vieraiden kielten opintopolkutarjontaa, jonka on tarkoitus kattaa Eurooppalaisen viitekehyksen mukaiset osaamistasot A1-tasolta C1-tasolle saakka. Mukana olevat kielet ovat espanja, saksa, ranska, portugali, italia, kiina, korea, japani, viro, venäjä, suomenkielinen viittomakieli sekä UniTandem. UniTandem perustuu non-formaa-



liin, pareittain tapahtuvaan virtuaaliseen kielenoppimiseen ja vertaisopettamiseen siten, että natiivipuhujat opettavat pareittain toisilleen omaa äidinkieltään.

Hankkeessa luodaan uutta ja hyödynnetään osittain jo olemassa olevia materiaaleja. Opintojaksot toteutetaan digipedagogisin menetelmin. Hanke toimii siten oman osaamisen ja työn kehittämisen keinona mukana oleville kielenopettajille. Samalla rakennetaan valtakunnallisia ja alueellisia yhteistyöverkostoja, luodaan uusia yhteistyön muotoja niin yksittäisten korkeakoulujen kuin myös ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen välillä sekä saavutetaan synergiaetuja.

Opintojaksot tulevat tarjolle DigiCampuksen Moodle-alustalle, jonka tarjonta on suunnattu kaikkien korkeakoulujen opiskelijoille. Syksyllä 2019 pilotoitiin espanjan, italian, viron, portugalin, saksan, korean ja kiinan alkeiskurssit sekä ve-

näjä. Keväällä 2020 pilotointivuorossa ovat japanin, venäjän, ranskan ja saksan alkeiskurssit sekä italian, korean, kiinan, portugalin, espanjan ranskan, saksan ja venäjän jatkokurssit sekä UniTandem.

Opiskelijoiden kiinnostus muitakin kieliä kuin englantia kohtaan herää.

Opiskelijat ovat ottaneet verkkotoiteutukset ilolla vastaan; syksyn 2019 opintojaksoille valittiin 697 ilmoittautuneesta 226 opiskelijaa ja kevään 2020 opintojaksoille on ilmoittautunut peräti 975 opiskelijaa 25 eri korkeakoulusta. Kaikkia halukkaita ei voida tälläkään kertaa ottaa opintojaksoille, sillä paikkoja on vain 450 opiskelijalle.

Tarve tällaiselle hankkeelle on ilmeinen. Korkeakoulutasolla opiskelijoiden kiinnostus muitakin kieliä kuin englantia kohtaan herää, ja he ovat halukkaita hankkimaan työelämän vaatimaa monipuolista kielitaitoa. Korkeakoulun tehtäväksi jää vastata opiskelijoiden ja työelämän tarpeisiin. Tämä voi tapahtua digitaalisten materiaalien ja virtuaalisten, oppilaitosrajat ylittävien opintojaksosten avulla.

Teksti: Kirsi Korkealehto, FM, KM, lehtori, Hämeen ammattikorkeakoulu ja Maarit Ohinen-Salvén, FL, lehtori, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
Kuva: Katja Remsu

Kielten osaaminen yksipuolistuu

Kieltenopetus on yksipuolistunut Suomessa. Valtaosa perus- ja toisen asteen opiskelijoista opiskelee kotimaisten kielten lisäksi vain englantia, ja yhdeksän kymmenestä oppilaasta valitsee A1-kielekseen englannin. Sosioekonominen tausta vaikuttaa kielivalintoihin, ja suurten ja pienten paikkakuntien erot kasvavat. Opetus- ja kulttuuriministeriön selvityksessä ehdotetaan, että kielikoulutuspolitiikan perusteita ja tavoitteita selkeytetään siten, että päätavoite on suomalaisten kielitaidon monipuolistaminen ja kansainvälisyyden vahvistaminen. (Pyykö 2017.)

Englannin valta-asema asettaa paineita muiden kielten tarjonnalle korkeakouluun tultaessa. Opiskelijat haluavat opiskella vieraita kieliä, mutta korkeakoulut supistavat kielitarjontaa taloudellisista syistä.

Työelämän kielitaito ei vaadi virheetöntä, oikeakielistä osaamista, vaan ammatillisissa kielenkäyttötilanteissa toimivaa ja sujuvaa viestintätaitoa (Sajavaara 2010). Työelämässä sujuvaa englannin taitoa pidetään itsestäänselvytenä, joten toisen vieraan kielen hallitseminen on seikka, jolla hakija voi erottautua työhaussa - monipuolinen kielitaito on työntekijälle selvä kilpailuetu.

Kielitaitoa tarvitaan työelämässä

Kielitaito on merkittävä kriteeri rekrytoinnissa, ja liike-elämässä on havaittu hakijoiden kielitaidon yksipuolistuminen. Puutteellinen kielitaito estää muuten pätevän hakijan palkkaamisen. Sujuvan kielitaidon kehittyminen on vuosien prosessi - kielitaito pitäisi hankkia jo opiskeluaikana. Rekrytoitaessa on huomattu, että hyvän englannin taidon lisäksi muita vieraita kieliä ei osata, vaikka espanjan, venäjän, saksan, ranskan ja ruotsin osaajille olisi tarvetta (Yle 2018).

Saksa on Suomen tärkein kauppakumppani; Suomen viennistä noin 60 % suuntautuu muihin EU-maihin (Elinkeinoelämän keskusliitto), joissa kaikissa englantia ei suinkaan ole virallinen kieli. Myös matkailualalla kielitaitoisten työntekijöiden tarve on ilmeinen; eniten Suomeen tulee matkailijoita Venäjältä, Saksasta, Britanniasta, Ruotsista ja Kiinasta (Business Finland).



Taitoja tulevaisuuden hahmottamiseen – Summer Boost 2020

Savonia-ammattikorkeakoulun Summer Boost 2020 -projekti tarjoaa uudenlaista potkua yrityksille. Firmoilla on mahdollisuus katsoa tulevaisuuteen ja samalla pohtia vuosien varrella pöytälaatikkoon jääneiden ideoiden käyttökelpoisuutta. Kyse on yritykselle ja opiskelijalle konkreettisesti hyödyllisestä yhteiskehittämisen prosessista, jossa jokaiselle mukaan lähtevälle yritykselle nimetään korkeakouluopiskelijoista koostuva 3-4 henkilön monialainen tiimi.

kymmiä tai virkistää omien avainhenkilöiden tulevaisuusajattelun taitoja.

Päivi Korhonen kertoo, että toteutusmalli perustuu tiimipohjaiseen pienryhmätyöskentelyyn. Työskentely on yhteiskehittämistä, jota ohjataan koko toiminnan ajan. Projektit perustuvat yritysten liiketoiminnan strategisen tulevaisuuskuvaan kirkastamiseksi muotoiltaviin toimeksiantoihin.

”Sekä yritysten avainhenkilöt että projektitiimeihin valittavat opiskelijat osallistuvat yhteiskehittämiseen. Myös

Korhonen uskoo, että korona-pandemia on konkretisoitunut yritysten tarpeen katsoa pidemmälle tulevaisuuteen, mikä auttaa yrityksiä myös hyödyntämään pandemian jälkeisiä mahdollisuuksia.

Korona-pandemia on konkretisoitunut yritysten tarpeen katsoa pidemmälle tulevaisuuteen, mikä auttaa yrityksiä myös hyödyntämään pandemian jälkeisiä mahdollisuuksia



Savonian erityisasiantuntijan Päivi Korhosen mukaan idea syntyi haasteellisista tilanteista koronakriisissä. Korona on tuonut ongelmia esimerkiksi opiskelijoiden harjoittelu- ja kesätyöpaikkojen löytymiseen. Summer Boost -hankkeella halutaan luoda uskoa tulevaan ja avata aktiivisesti näkymiä kriisin jälkeiseen aikaan.

”Toiminta parantaa osaamisintensiivisten alojen innovaatioedellytyksiä mahdollistamalla konkreettisen ja toimialarajat ylittävän yhteistyön. Se tehostaa yritysten ja alueen toimijoiden tulevaisuus- ja yhteistyökulttuurin kehittymistä”, Korhonen toteaa.

Tiimin kanssa viedään kesän aikana läpi ammattimaisesti ohjattu tulevaisuustyöskentelyn prosessi. Kunkin mukana olevan yrityksen avainhenkilö osallistuu tiimin työskentelyyn ja ohjaukseen. Toiminta antaa esimerkiksi mahdollisuuden tarkastella huolellisesti oman liiketoiminnan tulevaisuuden nä-

Toiminta antaa mahdollisuuden tarkastella huolellisesti oman liiketoiminnan tulevaisuuden näkymiä tai virkistää omien avainhenkilöiden tulevaisuusajattelun taitoja

tulokset arvioidaan yhdessä projektiin osallistuneiden kanssa. Opiskelijoiden rooli on toimia aktiivisina tiedon ja sisällön tuottajina ja prosessin edistäjinä. Työskentely on tavoitteellista ja se perustuu yritysten kanssa tehtäviin sopimuksiin”, Korhonen täsmentää.

Yritys saa tiimin käyttöönsä avaimet käteen -periaatteella. Savonia kokoaa opiskelijatiimit, maksaa palkkiot, auttaa tiimiä toimeksiannon muotoilemisessa ja tukee tiimien työskentelyä kesän aikana. Yritykselle kyseessä on projektiyhteistyö, eikä osallistumisesta seuraa muita velvoitteita.

Savonian erityisasiantutija Päivi Korhosen mukaan sekä yritysten avainhenkilöt että projektitiimeihin valittavat opiskelijat osallistuvat yhteiskehittämiseen.

Akuutin kriisin lisäksi olemassa olevat ja ennakoitavat muutokset lisäävät osaamisvaatimuksia kaikenkokoisissa yrityksissä, jotta niiden toiminta uudistuisi ja tuottavuus nousisi.

”Pk-yrityksellä ei normaalisti ole resursseja lähteä pitkäkestoiseen ja perinpohjaiseen tulevaisuustyöhön. Tästä syystä hanke kehittää uudenlaista instrumenttia pienten yritysten proaktiivisen muutoskyvykkyyden rakentamiseen ja uudenlaisen korkeakoulu-yhteistyön kulttuurin kehittämiseen”, Korhonen summaa.

Teksti: Jouni Vornanen

Kuva: Savonia-ammattikorkeakoulu

Etä- tai lähiopetukseen Editan digimateriaaleilla

Tilaa opettajan ilmainen
koekäyttö ja testaa!

www.editapublishing.fi/koekaytto

TALOUSHALLINTO



ASIAKASPALVELU, TAPAHTUMATUOTANTO, MARKKINOINTI JA VIESTINTÄ



KIELET



TILAUKSET JA LISÄTIEDOT

opettajapalvelu@edita.fi
puh. 020 450 010
www.oppinet.fi

Edita Oppiminen



EDITA

Mäntyjäätelöä ja mustikkaseerumeita

– täydennyskoulutus kehittää vihreää yritystoimintaa

Liiketoimintansa luonnon resurssien kestävästi hyödyntämisen ympärille luoneet yrittäjät ovat saamassa markkinoilta yhä enemmän jalansijaa. Vihreän talouden kasvu tarjoaa näille ns. vihreille mikroyrittäjille uusia liiketoimintamahdollisuuksia kuluttajien ekologisten ja eettisten arvojen vahvistuessa.

Vihreät yrittäjät jatkojalostavat luonnon raaka-aineista tuotteita, jotka tekevät hyvää fyysisesti ja henkisesti sekä lisäävät laajemmin yhteiskunnan hyvinvointia. Innovatiiviset erikoistuotteet, kuten puuvedet, käyvät kaupaksi, ja marjajauheet maistuvat maailmalla. Uusin hittiraaka-aine räjähdysmäisesti kasvavan luonnonkosmetiikan valmis-

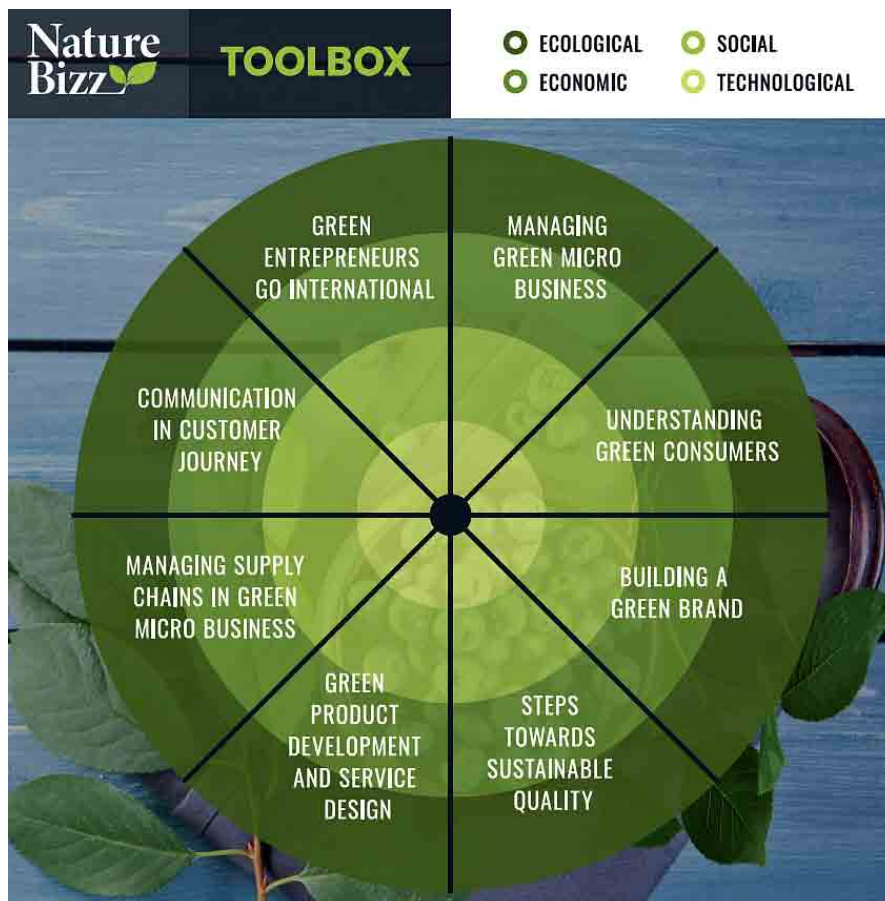
tuksessa on männynkaarna. Yhä useampi kuluttaja suosii vastuullista vaatetuntoa, ekokomppaamoja ja ilmastoystävällisiä ravintoloita.

Osaamistarpeet täydennyskoulutukseksi

Jotta innovatiivisista ideoista jalostuisi kannattavaa ja kestävästä liiketoimintaa sekä kysyntään vastaavaa tuotetarjontaa, vihreät mikroyrittäjät tarvitsevat lisää liiketoimintaosaamista. Tämän vuoksi Satakunnan ammattikorkeakoulu käynnisti keväällä 2018 kansainvälisen Keskisen Itämeren Interreg NatureBizz -hankkeen, jossa räätälöitiin uusi alakohdainen liiketoimintaosaamisen täyden-



Marjat ovat luonnonkosmetiikan tärkeimpiä raaka-aineita



nyskoulutuskokonaisuus. Tämä integroi kestävästi kehityksen liiketoimintaan ja tukee vihreiden yrittäjien liiketoiminnan kehittämistä sille ominaisen arvopohjan mukaisesti.

Koulutuskokonaisuus luotiin haastattamalla alan toimijoita Suomessa, Ruotsissa, Virossa ja Latviassa, sekä tutustumalla alan kehitystä kuvaaviin raportteihin ja jo olemassa oleviin opetussuunnitelmiin. Tämän pohjalta tunnistettiin tärkeimmät yhteiset osaamistarpeet, jotka muutettiin kahdeksan moduulia sisältäväksi täydennyskoulutuskokonaisuudeksi. Moduulit käsittelevät vihreää yrittäjyyttä, kestävästä ja eettistä kuluttamista, tuotteen ja brändin kehittämistä, kuluttajaviestintää, jakeluketjun- ja laadunhallintaa sekä vientiä. Jokainen moduuli sisältää käytännön työkalun liiketoiminnan kehittämiseksi.

Täydennyskoulutus sisältää kahdeksan moduulia



Inspiroivia koulutuspäiviä

Täydennyskoulutuskokonaisuus pilotoitiin keväällä 2020 neljässä eri maassa. Tähän osallistui vajaa viisikymmentä yrittäjyyttä suunnittelevaa tai jo yrittäjänä toimivaa henkilöä. Suomessa pilotoinnin osalta tehtiin tiivistä yhteistyötä Ammattiopisto Livian Tuorlan Maaseutuopiston kanssa.

Kouluttajille suurin haaste oli ymmärtää yrittäjien tarpeet koulutuksen toteuttamistavassa ja poisoppia ns. akateemisen tutkintokoulutuksen toteuttamisesta. Tästä huolimatta koulutuk-

set olivat osallistujien palautteen perusteella onnistuneita. Osallistujat kertovat saaneensa uusia näkökulmia ja ideoita, inspiraatiota, motivaatiota ja vahvistusta uravalinnalleen. He myös oppivat kehittämään liiketoimintaansa suunnitelmallisemmin.

Samalla kouluttajat saivat uusia näkökulmia siitä, miten toteuttaa menestyksenkäs yrityskoulutus. Yksi merkittävimmistä opeista olikin tapa, jolla uutta tietoa ja osaamista kehitetään. Osallistujat arvostivat eniten vieraileviksi luennoitsijoiksi kutsuttujen yrittäjien case-esi-

Hankkeeseen osallistuu neljä korkeakoulua neljästä maasta

merkkejä omasta liiketoiminnastaan ja jonkin tietyn liiketoiminnan osa-alueen kehittämisestä. Oppiminen ja inspiroituminen tapahtuivat siten konkreettisten vertaisiesimerkkien ja yhteisten keskustelujen kautta.

Tulokset laajasti hyödynnettävissä

Hankkeen tuotokset hyödyttävät laajasti erilaisia koulutusorganisaatioita Itämerellä. Esimerkiksi osaamistarvekartoitukset ja täydennyskoulutuskokonaisuus moduulikuvauksineen sekä materiaaleineen ovat hyödynnettävissä opetussuunnitelmien kehittämisessä ja erilaisten yrityskoulutusten järjestämisessä. Materiaalit ovat verkossa osoitteessa www.projectnaturebizz.eu.

Teksti: Sanna-Mari Renfors

Kuvat: NatureBizz-hanke

Mikroyrittäjien täydennyskoulutuksen aakkoset

Toimi yrittäjien kanssa yhteistyössä koulutusta suunniteltaessa. Huomioi tarkasti myös heidän toiveensa toteuttamistavasta.

Sisällytä koulutuspäiviin erilaisia tapoja saada ja antaa vertaistukea sekä oppia toisilta yrittäjiltä.

Sisällytä koulutuspäiviin runsaasti inspiroivia case-yritysesimerkkejä.

Luo koulutuspäiviin rentoutunut ilmapiiri, jotta keskustelut, tiedon ja kokemusten jakaminen onnistuvat.

Ole koulutuspäivien sisällön ja aika-aulun osalta joustava. Kuuntele osallistujien tarpeita.

Ilmastoahdistuksesta ilmastoylepeyteen

Kestävän kehityksen opetus vaatii suurta muutosta

”Moi, mä olen Lumi. Mä en halua joutua selittämään mun lapsille, mistä mun nimi tulee”.
Lumi 15 v. ilmastolakko 14.3.2019

Nuoren kyltti ilmastolakossa veti sanattomaksi. Lumi ei ole ainoa. Suurin osa nuorista on huolissaan ilmastonmuutoksesta (Nuoret, media ja ilmastonmuutos 2019), he haluavat oppia ja ennen kaikkea toimia. Lisäksi tutkimuksen mukaan

koulu ja oppilaitoksia pidettiin luotettavimpana lähteenä ilmastonmuutoksen käsittelyssä.

Samansuuntaisia tuloksia tuli myös Opetushallituksen ilmastovastuu oppimisesta -kyselyssä (2019), jonka mukaan suurin osa nuorista pitää tärkeänä kestävän kehityksen oppimista. Mikä meitä

estää opettamasta vastuullisuutta ja ilmastoasioita?

Tulevaisuuden keke-osaajien luoja – oppilaitokset

Maapallon ja ihmiskunnan tilasta huolestuneita opettajia on paljon. Yksittäisten opettajien tekemä kestävän kehityksen työ voi tuntua helposti merkityksettömältä ja pieneltä. Vastuu on kohtuuton opettajille. Kestävän ke-



Green City Farm on paitsi kaupunkilaisten oma pelto, myös paikka käytännöllä-heiseen opetukseen – niin ravintola, matkailu, kuin liiketoiminta-aloilla.

hityksen opettaminen ja vastuullisuus-
kasvatus ei saa olla sattumanvaraista tai
opettajakohtaista. Jokaisella opiskeli-
jalla on oikeus tietoihin ja ajattelun tai-
toihin, joita tulevaisuuden työelämässä
tarvitaan, ja jota maapalloomme hyvin-
vointi kipeästi kaipaa.

Haasteena myös on, että opetusta
on siirretty yhä enemmän työpaikoille,
joissa yrityksen toimintaa usein ohjaa
lyhyen aikavälin voitontavoittelu. Kes-
tävä kehitys koetaan tärkeäksi, mutta
sen merkitys yritysten bisnekselle ei ole
vielä riittävästi konkretisoitunut käytän-
nössä. Tämän vuoksi vastuullisuuskas-
vatusta ei voi jättää yritysten työpaik-
kaohjaajille.

Myös yritykset tarvitsevat kestä-
vän kehityksen osaamista. Suuressa
osaa vastuullisuus on yritysten arvois-
sa, mutta se ei näy vielä riittävästi käy-
tännön arjessa. Voisivatko ammatilliset
ja ammattikorkeakoulujen opiskelijat
tuoda yrityksiin tätä kestävä kehityk-
sen käytännön osaamista? Tällöin op-
pilaitoksia arvostettaisiin ajattelun uu-
distajina ja ekososiaalisen sivistyksen
toteuttajina. Voisiko tämä tulevaisuus-
työ näkyä myös oppilaitosten rahoituk-
sessa?

Toiminnan lähtökohdaksi vastuullisuuskasvatus

Vastuullisuuskasvatuksen pitää
olla kaiken toiminnan lähtö-
kohta. Opetus pohjautuu
tutkinnon perusteisiin, joiden
kautta kestävä kehitys saadaan
osaksi kaikkien oppilaitosten arkea.

Tällä hetkellä ammatillisen puolen lii-
ketoiminnan tutkinnon perusteet eivät
huomioi kestävä kehitystä riittävästi.

Tulevan opetussuunnitelman suun-
nittelutyössä opettajat ovat voimak-
kaasti mukana. Suunnitteilla on yhteis-
ten tutkinnonosien valinnaisiin osa-
alueisiin lisää talousosaamista ja kestävä
kehitystä. Vastuullisuusosaaminen pitää
saada myös keskeisesti ammatillisiin tut-
kinnonosiin. Tämän kautta osaaminen
kulkeutuu myös yrityksiin.

Tarvitaan myös vastuullista johtamista

Useiden oppilaitosten arvoissa on kes-
tävä kehitys. Mutta johdetaanko oppi-



laitoksia siten, että se on osana kaikkea
opetusta? Opettajien paineet ovat val-
tavat. Samaan aikaan pitää opettaa ope-
tussuunnitelman mukaisesti ja kehittää
opetusta entistä heterogeenisemmille
opiskelijaryhmille. Kestävä kehitys on
aiheena monille vielä vaikea, eikä aikaa
ole riittävästi. Tarvitaan oppilaitosten
johtoa, kestävä kehityksen mukaista
käytännön johtamista ja jokaisen opet-
tajan panostusta.

Johdon merkitys on tärkeä kestävä
kehityksen tavoitteiden toteuttamisessa
ja opettajien tukemisessa. Opettajilla
pitää olla aikaa ja mahdollisuuksia kehit-
tää omaa osaamistaan ja muuttaa ope-
tustaan kestävä kehityksen mukaiseksi.
"Ilman vastuullista ja systemaattista
johtamista emme pysty saavuttamaan
strategiaamme, johon on nostettu vuon-
na 2020 ilmasto- ja kiertotalousteemat",
toteaa kestävä kehityksen koordinaa-
tori Anu Teppo Lounais-Hämeen koulu-
tuskuntayhtymästä.

Perho kestävä kehityksen kärjessä
Perho on yksi kestävä kehityksen pe-
dagogian edelläkävijöistä Suomessa.
Rehtori Juha Ojajarven mukaan Perho
Liiketalousopisto kouluttaa "kestävän
kehityksen lähettiläitä". Tavoite on kun-
nianhimoinen, sillä oppilaitoksen tavoit-
teena on paitsi opiskelijoiden, myös hen-
kilökunnan ja sidosryhmien osaamisen
kehittäminen ja toiminnan muutos.

OKKA-säätiön sertifikaatti, vastuulli-
suusraportin tavoitteet sekä vastuulli-
suutta painottavat arvot ohjaavat Per-
hon toimintaa kaikilla tasoilla. "Kaikista
tärkeintä on saada kaikki mukaan arki-
päiväisessä elämässään edistämään kes-

Vastuullisuuskasvatus on jokaisen opis- kelijan perusoikeus

tävän kehityksen toteutumista", Ojajar-
vi toteaa. Perhon työtä tukee kestävä
kehityksen työryhmä, joka tuottaa op-
pimateriaalia, työpajoja ja koulutuksia
henkilöstölle ja koordinoi oppilaitoksen
keke-työtä. Lounais-Hämeen koulutus-
kuntayhtymässä on keke-työryhmän li-
säksi 16 keke-vastaavaa. Oppilaitos on
työstänyt osaamislupauksia kestävästä
kehityksestä työelämän kanssa.

Perhon oma Green City Farm on sta-
dilaiselle oppilaitokselle ylpeyden aihe.
Malmilla olevalla hehtaarin kokoisella
pellolla kasvatetaan paitsi raaka-aineita
opetusravintolalle, myös muille toimi-
joille. Liiketoiminnan opiskelijat osallis-
tuvut ensimmäisestä vuodesta lähtien
mm. vuosittain järjestettäviin Sadon-
korjuumarkkinoihin. Kestävä kehitys
on pikkuhiljaa tulossa kaiken toiminnan
normiksi ja osaksi opetuksen arkea eri
oppiaineissa.

Opettajilla on ainutlaatuinen mah-
dollisuus vaikuttaa opiskelijoiden maa-
ilmankuvaan arjen kohtaamisissa. Opet-
tajan tuella nuori voi löytää vaikutus-
väylänsä. Aktiivinen toiminta ympäris-
tön ja tasa-arvoisen yhteiskunnan eteen
vähentää sekä opiskelijan, että myös
opettajan ilmastoahdistusta.

Teksti ja kuvat: Mirjami Lehikoinen,
KTT, ympäristökasvattaja (eat.), vas-
tuullisen liiketoiminnan puolestapuhu-
ja, Perho Liiketalousopisto
Katariina Mustonen, KM, yhteiskunnal-
lisesta muutoksesta innostunut erityis-
opettaja, Perho Liiketalousopisto

Oppimateriaalia kestävään kehitykseen kaivataan

Huolimatta siitä, että Perhossa kestävä kehitys ja vastuullisuutta pidetään aidosti tärkeänä ja myös puitteet ovat kunnossa, jää kestävä kehityksen pedagoginen työ usein arjen haasteiden ja kiireiden alle. Tarvitaan enemmän aikaa ideoinnille ja laadukkaasti kokonaisuuden suunnittelulle.

Yhtenä opettajien haasteena kestävä kehityksen opettamisessa on oppimateriaalien puute. Nykyisissä liiketoiminnan oppikirjoissa kestävä kehitys on huomioitu varsin heikosti. Opetushallitus on koonnut sivuilleen materiaalia kestävästä kehityksestä ja ilmastosta. Lisäksi useat eri toimijat, kuten Suomen Ympäristöopisto Sykli, Nuorten Akatemia ja HSY, ovat luoneet käytännönläheisiä oppimateriaaleja.

Tiedollisen osaamisen lisäksi tarvitaan ymmärrystä ja osaamista kestävä kehityksen pedagogiikasta, siitä miten keskustellaan ilmastoahdistuksesta, luodaan toivoa, voimaannutetaan nuoria, saadaan heidät toimimaan ja saadaan heidät vastuullisiksi sekä toisiaan ja ympäristöä kunnioittavaksi ihmisiksi. Kestävä kehityksen pedagogiikka edellyttää opettajalta myös itseluottamusta keskustella hyvinkin vaikeista ja paikoitellen jopa ristiriitaisista aiheista.

Omaa työtä on kuitenkin helppo kehittää johdon tuella; koulutuksiin kannustetaan ja vastuullisia valintoja tuetaan. Ilman tätä tukea työtä ja muutosta tapahtuisi varmasti hitaammin. Liiketoiminnan opetukseen vastuullisuusajattelu on myös tarkoittanut osittain kasvun ja kuluttamisen kyseenalaistamista. Koulutusalan opettajilta se on vaatinut uudenlaisen ajattelutavan omaksumista hyvin nopeasti. Perho on myös valinnut, että se tarjoaa

paikallisia tutkinnonosa keke-painotuksella kaikilla koulutusaloilla, kaikki valinnaiset keke-opinnot ja että jokaisen aineen sisällöt, tehtävät, esimerkit ovat kestävä kehityksen mukaisia.

Mirjami ja Katariina suosittelevat

- Syklin, Perhon ja Aalto-yliopiston Ammattilaisen kädenjälki -palvelu, tulossa oppimateriaalia mm. kaupan, ravintola-alan, matkailun ja kiinteistöhuollon vastuullisuuteen
- Open ilmasto-opas
- Ellen Mc Arthur Foundationin opettajan materiaalit
- TAT:n kiertotalouden ja vastuullisen liiketoiminnan materiaalit
- Eetti ry:n ilmaiset, vuosittain vaihtuvat työpajat
- Circula kiertotalous- ja yrittäjyyspeli
- Toivoa ja toimintaa -työpaja
- Seppo.io:n sponsoroidut pelit – HSY, Nuorten Akatemian pelit
- Facebook-ryhmät: Ilmastokasvattajat, WWF Opehuone, Hyviä uutisia kestävästä
- kehityksestä

Teksti: Mirjami Lehikoinen, KTT, ympäristökasvattaja (eat.), vastuullisen liiketoiminnan puolestapuhuja, Perho Liiketalousopisto

Katariina Mustonen, KM, yhteiskunnallisesta muutoksesta innostunut erityisopettaja, Perho Liiketalousopisto

Lomakohteita pääsee taas varaamaan

Uusia varauksia SKOn lomakohteisiin on päässyt tekemään 15.6. alkaen (max. kaksi varausta). Varauksia voi tehdä ajalle 1.7.–31.10. Aikaisempia varauksia on ollut mahdollista perua, mutta koronatilanteen ja -ohjeistusten muututtua heinäkuun alusta eteenpäin tehtyjen varausten maksuja ei palauteta kuin poikkeustapauksissa (esimerkiksi äkillinen sairastuminen).

SKOn hallituksen päätöksellä SKOn lomakohteet suljettiin kokonaan koronatilanteen vuoksi 30.3.–30.6. väliseksi ajaksi. Tälle ajankohdalle tehdyt varaukset peruttiin.

Tarjolla avustusta tapahtumiin

Jos useampi yhdistys järjestää tilaisuuksia, jotka sisältävät edunvalvontaosuuksien, SKO:ta voi hakea avustusta kuitteja vastaan. Avustusta saa max. 25 euroa/tilaisuuteen osallistuva SKOn jäsen. Asiakirjat voi toimittaa Tuija Koivu-Vajavaaralle toimistoon. Lisäohjeita löydät SKOn nettisivuilta.

**Kaappaa uudet
kollegat mukaan
SKOn toimintaan!**

Syksy tarkoittaa opettajille usein uusien kollegoiden kohtaamista. Pidetään huoli siitä, että uudet opettajat saadaan liittymään heti erinomaiseen joukkoomme SKO:hon!

SKOn Seniorikerhossa yhteydet kollegoihin säilyvät

Kun jäät eläkkeelle, jäsenyytesi SKOssa loppuu, mutta ei huolta, voit edelleen pitää yhteyttä kauan- ja kulttuurialan opettajiin liittymällä SKOn Seniorikerhon jäseneksi!

Kerho osallistuu erilaisiin kulttuuri-orientoihin sekä järjestää urheilutapahtumia ja matkoja. Seniorit ovat kuulleet Notredamen kellonsoittajaa, ihastelleet

Don Juanin seikkailuja, samoin CircOpe-
raa Kansallisoopperassa. Matkoja seniorit ovat viime aikoina tehneet muun muassa Italiaan, Islantiin, Maltalle, Pietariin ja Saarenmaalle. Seniorien liikuntaviikko Vuokatissa on jo klassikko.

Seniorikerhon jäsenenä voit osallistua SKO-päiville ja esimerkiksi vuokra-

ta SKOn lomakohteita. Muistathan kuitenkin, että OAJ:n jäsenetuna saamasi vakuutukset päättyvät eläkkeelle jäädessäsi.

Jos teet vielä eläkkeellä satunaisesti opettajan työtä, sinulle on tarjolla OAJ:n palvelupaketti, jonka voit ostaa lukukaudeksi kerrallaan. Paketti sisältää ammatillisen vastuu- ja oikeusturvavakuutuksen, lakipalvelut ja sekä työtehtäviin liittyvää edunvalvontaneuvontaa.

Seniorikerhon jäseneksi pääset OAJ:n jäsenpalvelussa yhteydenottolomakkeella tai puhelimitse 0800 418 401. Tarkemmat ohjeet löydät SKOn nettisivuilta. Olet tervetullut SKOn Seniorikerhon tapahtumiin ja toimintaan heti, kun SKOn toimisto saa tiedon liittymisestä. Jäsenmaksu on 30 €/vuosi. Toiminnasta kerho tiedottaa sähköpostitse lähetettävillä jäsenkirjeillä, jotka julkaistaan myös SKOn kotisivuilla Seniorikerhon sivustolla.

Lisätietoja seniorien toiminnasta saat seniorikerhon puheenjohtajalta Sirkka Kortetjärvi-Nurmelta, sirkka.kortetjarvi@gmail.com, puh. 040 502 0856 ja SKOn taloussihteeriltä, Tuija Koivu-Vajavaaralta, tuija.koivu-vajavaara@outlook.com, puh. 0400 901 012.

Teksti: Katja Remsu

Kuvat: Sirkka Kortetjärvi

Kuussaassa Suur Töll ja Piret said suure kalasaagi.

Seniorikerholaisia Sörven niemellä Saarenmaalla.



”Fossiilit” etsivät fossiileja Saarenmaalla keväällä 2019





SKOn toimisto viettää kesälomaa 22.6.–31.7. Aurinkoista kesää kaikille!



**Seuraava SKOotteri
ilmestyy syyskuussa,
innostu kirjoittamaan!**

Mitä useampi meistä jakaa kokemuksiaan, sitä enemmän ja sitä kiinnostavampia asioita opimme.

Lähetä isommat ja pienemmät jutut ja kuvat (kännykkäkuvatkin kelpaavat) osoitteeseen katja.remsu@lab.fi, tarjolla on myös tukea ideointiin ja kirjoittamiseen.